

Arbejdskontrakter kom frem for første Gang. Der var i 1875 nedsat den saakaldte store Arbejderkommission, og da dens Betænkning fremkom i 1878, fandtes der her Forslag om, at Byraadene i Købstæderne skulde vælge Arbejdsretter, bestaaende af Arbejdsgivere og Arbejdere med Byfogeden som Formand, hvilke Arbejdsretter skulde afgøre Stridigheder om bestaaende Arbejdskontrakter. Der blev den Gang ikke fra Lovgivningsmagtens eller Regeringens Side foretaget videre derom, og Kommissionens Forslag naaede ikke længere end til at staa i Betænkningen.

Der gik derefter en meget lang Tid, før man paa ny hørte om Sagen. Det var nemlig paa det 6te Industrimøde, som afholdtes i 1892, at Spørgsmaalet igen var fremme til Diskussion, og man vedtog her en Resolution, som gik ud paa at udtale „Ønsket om, at der gives Kommuner og Kommuneforbund Adgang til i Henhold til en særlig Lov at oprette Industri- og Haandværkerdomstole til Afgørelse af Stridigheder i Anledning af bestaaende Arbejdskontrakter, og om, at der ligeledes i Henhold til Lov tildeles saadanne faglige Domstole Egenskab af Forligskamre til Udjævning af opstaaende eller truende Konflikter mellem Arbejdsgivere og Arbejdere.“

Næste Aar afgav Næringskommissionen sin Betænkning, og der var i denne Kommission 7 Medlemmer, som ønskede den samme Sag tagen op ved det Forslag, som da af Næringskommissionen blev udarbejdet om en ny Næringslovgivning. Dette Mindretal paa 7 Medlemmer havde optaget en Bestemmelse om Oprettelse af Forligs- og Voldgiftskamre til Behandling af Arbejdsstridigheder, men samme Mindretal pegede ogsaa paa alle de store Vanskeligheder, som straks rejste sig, naar Talen er om Voldgift, der ikke udgaar fra Overenskomst mellem de to stridende Parter. Det udtalte nemlig selv i Betænkningen, at her opstaar straks Spørgsmaalet om, hvorvidt alle almindelige Stridigheder, private Personer imellem, eller kun de større Uoverensstemmelser mellem Arbejdsgivere og Arbejdere skulde optages til Forhandling for disse Forligs- og Voldgiftskamre. Der peges endvidere paa, at Spørgsmaalet saa vil opstaa, om det skal være Pligt at gaa til disse Kamre, eller om det skal være en frivillig Sag, og skulde disse Kamre kun prøve Forlig mellem de stridende, eller skulde de — og her komme vi ind paa det, som danner Ho-

vedpunktet — afgøre Sagen ved en Voldgiftskendelse. Og dernæst skal i sidste Tilfælde Kendelsens Gennemførelse kunne umiddelbart fremtvinges, og ved hvilke Midler skal dette kunne ske? Flertallet af Næringskommissionens 17 Medlemmer pegede og ganske vist med Rette paa, at saa længe disse Spørgsmaal stode uløste, var det for tidligt at tage fat paa Bestemmelsen om Voldgiftskamre, der skulde kunne tvinge Parterne, og der fremkom derfor heller ikke noget Lovforslag angaaende denne Sag fra Næringskommissionen.

Derimod fremsattes der i 1893 af det daværende Medlem for Aalborg, den senere Indenrigsminister Bramsen, et Forslag om Oprettelsen af Arbejdsretter og Enighedskamre, og det vil være i det høje Tings Erindring, hvad dette Forslag i det væsentlige gik ud paa, nemlig paa Arbejdsretter, som skulde være en særlig Domstol med sagkyndige Bisiddere i Lighed med Sø- og Handelsretten til at behandle en bestemt Art Sager, nemlig Sager, som angik *bestaaende* Arbejdsoverenskomster, dog kun under 200 Kr. Men disse Arbejdsretter skulde dernæst ved Tiltrædelse af delegerede eller Bisiddere kunne optræde som Enighedskamre, hvis Virksomhed skulde være at tilvejebringe Enighed mellem Arbejdere og Arbejdsgivere angaaende *fremtidige* Arbejdsvilkkaar, altsaa ikke om de bestaaende Arbejdsvilkkaar, for derved saavidt mulig at hindre, at saadanne Stridigheder rejstes og afgjordes ved Strejker og Lockouter. Naar der først forgæves var forsøgt Mægling mellem Parterne og begge ere gaaede ind paa at undergive sig Voldgift og havde valgt delegerede til at møde i Voldgiftssagen, skulde Voldgiftsdomstolen udtale sig om samtlige Stridsspørgsmaal og derefter angive, hvad Enighedskamret ansaa for en retfærdig og tilraadelig Ordning. Derefter skulde der gives Adgang for de to Parter til inden en vis Frist at udtale sig om, hvorvidt de bøjede sig for denne Ordning og tiltraadte Voldgiftsdomstolens Kendelse; gjorde de det ikke, stod der ingen anden Udvej aaben, end at man meddelte, hvad der var forhandlet, og i de offentlige Blade bekendtgjorde Kendelsen sammen med de Erklæringer, der maatte være afgivne af Parterne, idet man oplyste, om de tiltraadte eller ikke tiltraadte Kendelsen. Dette Forslag indbragtes her i Tinget og mødtes til en Begyndelse med nogen Sympati. Der var en Tid, hvor man troede, at her var Vejen angivet til at forhindre saavel Strejker som Lockouter og i det hele taget Ar-